

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ & ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ
Τ.Κ. 801 00 Κ Υ Θ Η Ρ Α
ΤΗΛ.:2736031202 & 2736038359
FAX :2736031202

Έν Κυθήροις τῇ 7ῃ Μαΐου 2021

Αριθ. Πρωτ. : 171

Πρός
Τὴν Ἱεράν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἰωάν. Γενναδίου 14
115 21 Ἀθήναι

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοί Σύεδροι,
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ταπεινῶς εὐχομαι ἡ Χάρις, τὸ Ἔλεος, ἡ Ἀγάπη καὶ ἡ Εὐλογία τοῦ Σταυρωθέντος καὶ Αναστάντος Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ περιθριγκάνουν τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, σύμπαντα τὸν Ἱερόν Κλήρον καὶ τὸν Χριστώνυμον Λαόν τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλον τὸν κόσμον εἰς τοὺς χαλεπούς καὶ δυσχειμέρους καιροὺς μας.

Εὐσεβάστως ἐνημερώνω Ὑμᾶς, κατόπιν καὶ τοῦ ὑποβληθέντος Ὑμῖν ἀπὸ 23^{ης} Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἀνακοινωθέντος – ψηφίσματος τῆς Ἱερατικῆς Συνάξεως τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, περὶ τοῦ ὅτι ἅπαντες οἱ Ἱερεῖς τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ νεωτέρου κατὰ τὰ πρεσβεῖα Ἱερωσύνης μέχρι καὶ τοῦ ἀρχαιότερου, λαβόντες τὸν λόγον ἐδήλωσαν τὸ συνειδησιακὸν τὸν πρόβλημα νὰ τελέσουν τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως περὶ ὥραν 9 μ.μ. τοῦ Μεγάλου Σαββάτου (ὅποτε τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ θὰ ἀπεχώρει διὰ τὰ πασχαλινὰ ἐδέσματα, ὡς συνήθως, καὶ θὰ κατελύετο ἡ πλέον αὐστηρὰ νηστεία τοῦ Μεγ. Σαββάτου πρὸ τοῦ μεσονυκτίου) καὶ ἐν συνεχείᾳ, ἄνευ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου τῆς Ἀναστάσεως, νὰ τελεσθῇ ἡ Πασχαλινὴ Θεία Λειτουργία καὶ νὰ τελειώσουν ὅλα τὴν 10^{ην} μ.μ., ὥραν ἀπαγορεύσεως τῆς κυκλοφορίας τῶν πολιτῶν διὰ τὴν ὑπόλοιπον νύκτα. Τοῦτο, ὡς ἐλέχθη, θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ τελεσθοῦν ἀπὸ τὸ πρὸς τὸ Μέγα Σάββατον μεσονύκτιον μέχρι τοῦ ἐπομένου μεσονυκτίου, τοῦ πρὸς τὴν Μεγάλῃν Κυριακῇν τοῦ Πάσχα, δύο Θεῖαι Λειτουργίαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου Λειτουργοῦ καὶ οἱ πιστοὶ νὰ κοινωνήσουν δύο φορές εἰς τὸ 24ωρον αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, ὅπερ ἀντικανονικόν, ἀντιπαραδοσιακόν καὶ ἄτοπον (βλ. Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλαδελφεῖς, P.G. 5, 821C, 824A, τὸν ΠΘ' Κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ Ἁγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Ἱερόν Πηδάλιον, ἐρμηνεῖα ΕΞ' Κανόνος Ἁγίων Ἀποστόλων, σελ.908, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 2003).

Εἰς οὐδεμίαν δὲ περιπτώσιν δέν ἐπιτρέπεται νὰ συμπέσῃ ὁ κατὰ τὸ Μέγα Σάββατον (ὅπως δυστυχῶς ἐξελίχθησαν τὰ πράγματα) ἑορτασμὸς τοῦ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ τῶν Ὁρθοδόξων μὲ τὸ πάσχα -νομικὸν φάσκα- τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι αὐτὸν τὸν χρόνον, κατὰ τὸ ἐν τῷ

Μεγάλῳ Ὁρολογίῳ Πασχάλιον τοῦ ἔτους 2021, τό ἑορτάζουσι τό Μ. Σάββατον (Κανὼν Ζ΄ Ἀγ. Αποστόλων, Κανὼν Α΄ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου).

Ἐγράφησαν καί ἠκούσθησαν πολλά διά τό ζήτημα αὐτό ἐνθεν κἀκεῖθεν. Ἐπαρουσιάσθη ἡ ἐκσυγχρονισμένη καί «ἐκμοντερονισμένη», ἀλλά καί ἀνεπέρειστος ἀποψις καί θεωρία τῆς τελέσεως τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως καί ἐν συνεχείᾳ τῆς Ἀναστασίμου Θείας Λειτουργίας διαρκούντος τοῦ Μεγ. Σαββάτου (δύο ὥρας περίπου πρό τοῦ μεσονυκτίου) εἰς ἐκτόπισιν τῆς μακραιώνος καί ἀπό ἀρχαιοτάτων χρόνων παραδεδομένης ὀρθοδόξου πρακτικῆς.

Δύο Ἐγκύκλιοι τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου α) 798/554/537/1-3-1955 καί β) 1826/2240/1112/1-4-1971 ὀρίζουσι σαφῶς ὅτι : «**Ἡ τέλεσις τῆς Ἀναστάσεως δέον (γενέσθαι) τό μεσονύκτιον καί οὐχί τὰς πρωϊνάς ὥρας τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, συμφώνως πρός τοὺς Κανόνας ΠΘ΄ Πενθέκτης καί Α΄ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας.** Νεωτέρα Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (2784/31-3-2004) μεταξύ ἄλλων ἀναφέρει καί τά ἐξῆς : «**Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Πάσχα καί τῶν Χριστουγέννων ἐτελεῖτο μετά τό μεσονύκτιον καί πρό τῆς ἡμέρας, διά μυστηριώδη αἰτίαν· ὅτι γνώμη τῶν Θείων Πατέρων (εὐλαβῆς παράδοσις τήν ὅποια διασώζει ὁ Θεόφιλος Καμπανίας) εἶναι μετά μεσονύκτιον νά ἔγινε ἡ τε Γέννησις καί ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ**».

Εἰς ἀντίκρουσιν τῆς καινοφανοῦς καί ἀνερματίστου - ἀντιπαραδοσιακῆς θεωρίας περί τελέσεως τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως καί περαιώσεως τῆς Ἀναστασίμου Θείας Λειτουργίας πρό τοῦ πρός τήν Μεγάλην Κυριακὴν τοῦ Πάσχα μεσονυκτίου ἀρκεῖ τό ἀκόλουθον ἀπόσπασμα ἄρθρου τοῦ μακαρίου Πρεσβυτέρου - Ἀρχιμανδρίτου π.Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου· «**Κατάπληκτοι ἀνέγνωμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας δήλωσιν, δῆθεν ἐκκλησιαστικῆς πηγῆς, καθ' ἣν τήν ἑσπέραν τῆς Ἑορτῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ λύεται ἡ νηστεία. Ἡ θεωρία αὕτη τυγχάνει πάντῃ ἀστήρικτος. Ἐάν τὰ λεχθέντα εἶχοντο ἀληθείας, ἔπρεπεν ἡ νηστεία νά τηρῆται ἀπό τήν ἑσπέραν τῆς προηγουμένης, ἵνα ἔχωμεν ἄρτιον 24ωρον καί οὐχί κολοβὴν ἡμέραν. Ἐπρεπεν ἀκόμη ἡ νηστεία τῆς Τεσσαρακοστῆς νά λυῆται τήν ἑσπέραν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.**

Τά αὐτά ἰσχύουσι διά πᾶσαν νηστείαν, ἰδίᾳ τῆς Τετάρτης καί Παρασκευῆς, ἥτις ἔπρεπε νά ἰσχύη μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου καί ἀκολουθῶς νά λυῆται. Οὐδεὶς ὅμως διενόηθη νά ὑποστηρίξῃ τοιαύτας παραδοξότητες. Παράβασις τῶν περί νηστείας θεσμῶν εἶναι βεβαίως κακόν. Ἀπόπειρα ὅμως περιβολῆς τῶν τοιούτων παραβάσεων δι' ἐνδύματος νομιμότητος ἀποτελεῖ ἔγκλημα βαρύντατον κατὰ τῆς Ἐκκλησίας» († Αρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου, Ἄρθρα Μελέται Ἐπιστολαί, τόμος Α΄, σελ. 471). Ἀκουέτω ταῦτα καί Ἀδελφός Ἱεράρχης τῆς Βορείου Ἑλλάδος, πνευματικόν τέκνον τοῦ ἀγίου Γέροντος Ἐπιφανίου.

Εἰς τήν Θεόσωστον Ἐπαρχίαν μας ἐτελέσθησαν ἅπαντα (τελετή καί Θεία Λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως) ἀπό ὥρας 5^{ης} πρωϊνῆς μέχρι καί τῆς 9^{ης} π.μ., ἐν εἰρήνῃ καί συμμετοχῇ πλήθους πιστῶν εἰς τὰς Ἐνορίας, ὅπου ἐλειτούργει Ἱερεὺς. Ἄλλωστε, κωλυομένης τῆς τελέσεως τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως καί τῆς Θείας Λειτουργίας τῆς Ἀναστάσεως κατὰ καί μετά τό μεσονύκτιον, λόγω τῶν αὐστηρῶν μέτρων περιορισμοῦ τῆς κυκλοφορίας, ἡ μόνη λύσις τελέσεως τῆς Ἀναστασίμου Θείας Λειτουργίας ἦσαν οἱ ἀπό ὥρας 5^{ης} πρωϊνῆς καί ἐξῆς ὥρες.

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοὶ Σύνοδοι,

Ἄχρι τοῦδε ἐτέθη τό φλέγον καί πολύκροτον αὐτό θέμα τῆς κανονικῆς τελέσεως τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως καί τῆς Πασχαλίου Θείας Λειτουργίας ἐπὶ κανονικῆς, δογματικῆς καί παραδοσιακῆς βάσεως. Ἐγένετο ἀναφορὰ καί εἰς τρεῖς (3) Ἐγκυκλίους τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν

Συνόδου διά τό αυτό θέμα, δι' ὧν ἀποκρούονται νεωτερικά καί ἀντικανονικά - ἀντιδεοντολογικά καινοτομία.

Ἐκφράζω ταπεινῶς τόν φόβον ὅτι εἰς τό κορυφαῖον τοῦτο καί ὑπέρτατον ζήτημα ἠστοχήσαμεν καί παρεκκλίναμεν τῆς κανονικῆς καί παραδοσιακῆς ὁδοῦ μή θέσαντες κατακοκκίνην γραμμήν, ἀλλ' ὑποχωρήσαντες εἰς τάς φορτικές πιέσεις καί ἀπαιτήσεις - τάς καί ἐκνόμους καί ἀντισυνταγματικές- τῆς κρατοῦσης Πολιτείας, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τά θέματα τῆς Θείας Λατρείας.

Ἦγνοήθησαν προγενέστεραι Συνοδικαί Ἀποφάσεις, κατά τά ὡς ἄνω, καί παροπλισθείσης ἐπί διετίαν περίπου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας -τοῦ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Σώματος τῆς Ἑλλαδικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας-, μή συγκληθείσης κατά νόμον καί μή ἐπιληφθείσης ζωτικῶν ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων (ὅπως εἶναι ἡ παρακώλυσις καί ὁ ἀποκλεισμός ἐκ τῆς Θείας Λατρείας τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καί δῆ ἐν ἡμέραις Μ.Τεσσαρακοστῆς, Μ.Ἑβδομάδος καί τοῦ Ἁγίου Πάσχα τοῦ παρελθόντος ἔτους, κυρίως), ἐφθάσαμεν εἰς τό νά ἀποδεχθῶμεν καί τήν μετάθεσιν ἀκόμη τῶν τεταγμένων ὠρῶν τῆς τελετῆς καί τῆς Θείας Λειτουργίας τῆς Ἀναστάσεως!!!

Δέν παρέβημεν μόνον τούς προμνημονευθέντας Θείους καί Ἱερούς Κανόνας, ὅπερ συνιστᾷ μείζον ἀτόπημα, ἀλλά καί αὐτόν τοῦτον τόν Καταστατικόν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ν. 590/1977), ὀρίζοντα εἰς τό κεφ.Β', ἄρθρον 4, παραγρ. δ', **Περί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας** τά ἐξῆς : **«Ἀποφασίζει περὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας, συγκαταβάσεως καί ἐπιεικειᾶς τῆς Ἐκκλησίας»**. Ἐθεωρήθη ὡς πρᾶξις οἰκονομίας ἢ ἀλλαγῆ τῆς μακραίωνος αὐτῆς παραδόσεως, ἀλλά ἡ οἰκονομία, ὅταν καί ἄν γίνεται καί ἐφαρμόζεται, ἀσκεῖται, κατά τά ὡς ἄνω ὀριζόμενα, **μόνον ἀπό τό Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας**. Καί ἐάν κάποιος ἐπικαλεσθῆ τό δυσχερές τῆς συνεδριάσεως τῆς Ι.Σ.Ι., ὑπάρχει καί ἡ περίπτωσις τῆς ἀδιακόπου λειτουργίας τοῦ σώματος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία δέν συνέρχεται ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἀλλά πολύ συχνά καί εἶναι 300 ἀντί 82. Ἐν πάσῃ, ὅμως, περιπτώσει ἢ θέλησιν τῶν μελῶν τῆς Ι.Σ.Ι. δύναται νά ἐκφρασθῆ καί διά τῶν e-mails, ὅταν ἀποσταλῆ ἐρωτηματολόγιον.

Μακαριώτατε,

Ὁμολογουμένως, ἢ ἄνευ ἐμπεριστατωμένης μελέτης καί ἐξετάσεως τῆς προτάσεως τελέσεως τῆς Ἱερᾶς Παννυχίδος (ῶρα 8.10 μ.μ. τοῦ Μεγάλου Σαββάτου) καί τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως (ῶρα 9 μ.μ.), καί μετ' αὐτήν τῆς ἄνευ Ὁρθρου τελέσεως τῆς Πασχαλινῆς Θείας Λειτουργίας μέχρι τῆς 10^{ης} μ.μ., ὅτε ἐπαύετο ἡ κυκλοφορία, βάσει τῆς ἰσχυροῦσης Κ.Υ.Α., προεξένησε μέγαν σάλον ἐντός τοῦ Χριστεπωνύμου Πληρώματος καί τοῦ Ὁρθοδόξου Ἱεροῦ Κλήρου (σύγχυσις, ταραχήν, ἀντεγκλήσεις καί γενικῶς ἀναστάτωσιν). Ἦτο δυστυχῶς, κάτι τό καινοφανές, καινοτόμον, ἀντιπαραδοσιακόν, ἀντικανονικόν καί ἀντιθεολογικόν.

Κυρίως καί βασικῶς ἔπληξε πολλάς, ἀναριθμήτους, ἱερατικές συνειδήσεις, αἱ ὁποῖαι, διά τούς λόγους τούς ὁποίους προαναφέραμεν, δέν ἦτο δυνατόν νά συμβιβασθοῦν μέ τά προχειρῶς καί ἀβασανίστως συζητηθέντα καί συναποφασισθέντα μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας, οἱ ὁποῖοι, κατά τεκμήριον, θεωροῦν ὡς Πάσχα καί Ἀνάστασιν τήν ἐκφώνησιν τοῦ **«Χριστός Ἀνέστη»** ἐπί τῆς ἐξέδρας τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί τά πυροτεχνήματα, βεγγαλικά, κροτίδες κ.λπ., τά ὁποῖα ὑπερκαλύπτουν τόν ἐξαίσιον καί ὑπέροχον αὐτόν Ἀναστάσιμον Ὑμνον καί τήν ὁσονούπω ἀναχώρησιν διά τά Πασχαλινά ἐδέσματα.

Ὅμως, τοιαῦται ἀποφάσεις, λαμβανόμεναι ἐν σπουδῇ καί ἐπί ποδός, δέν ἦταν δυνατόν νά ἀναπαύσουν τόν Ἱερόν Κλήρον καί τόν φιλόχριστον Λαόν, κατά κανόνα, δι' αὐτό καί, ὅπως ἐπληροφορήθην διαδικτυακῶς πολλοί Ἱερεῖς καί πολλές ἐνορίες καθ' ἅπασαν τήν Ἑλλάδα (καί καθ' ὅλην τήν Κύπρον) δέν συννεμορφώθησαν πρὸς τά ἀποφασισθέντα, ὄχι ἀπό

ασέβειαν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἀλλ' ἀπὸ ἔντονον διαμαρτυρίαν πρὸς τὰς πιέσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.

Μέ ἀπέραντον καὶ ἀπαραμύθητον λύπην ἐπληροφορήθη τὰς ποινὰς καὶ τιμωρίας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν παραπομπὴν εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἀδελφῶν Ἱερέων, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τῶν Ἀρχῆς, δι' ἀπειθειαν καὶ παράβασιν τῆς ἐντολῆς τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ τῆς Κ.Υ.Α., ἐνῶ ἡ ἱερατικὴ τῶν συνειδήσις ὑπαγόρευε εἰς αὐτούς τὸ «*πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις*» εἰς τὸ κορυφαῖον καὶ ἀδιαπραγμάτευτον αὐτὸ θέμα τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεώς μας.

Ὁμολογῶ ὅτι ὡς ὁ ἐλάχιστος τῶν Ἐπισκόπων θλίβομαι ὑπερβαλλόντως διὰ τὴν τοιαύτην ἀντιμετώπισιν τῶν ἐν θέματι Ἀδελφῶν καὶ Συλλειτουργῶν μας Ἱερέων, ἐπειδὴ τηροῦν καὶ σέβονται τὸ Τυπικόν καὶ τὴν μακραίωνα Ἐκκλησιαστικὴν Παράδοσιν, ἀντὶ νὰ λάβουν τὸν ἔπαινον καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας μας. Δέν προτίθεμαι νὰ ὑπεισέλθω εἰς τὴν κρίσιν ἐνεργειῶν Ἀδελφῶν συνεπισκόπων, ἀλλὰ σημειῶνω ὅτι εἶναι κριμα καὶ ἄδικον οἱ Κληρικοί μας νὰ ὑφίστανται καὶ ἐκ τῶν ἔσω διωγμούς. Ἐάν τινες Ἀδελφοί καὶ Συλλειτουργοί ἐσημείωσαν ἄλλας σοβαρὰς κανονικὰς παραβάσεις, ἅς ὑποστοῦν τὰς προβλεπομένας κυρώσεις, ἐάν δέν χωρῆ κάποια ἐπιείκεια. Ἐν τῇ προκειμένῃ, ὅμως, περιπτώσει «οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξαν ... τί γάρ κακόν ἐποίησαν;» (πρβλ. Λουκ. 23, 42 καὶ Ματθ. 27, 23).

Θερμοτάτην παράκλησιν ὑποβάλλω εἰς τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Σύνοδον, ὅπως διατάξη τὴν ἀποφυγὴν καὶ τὴν ματαίωσιν τῶν διώξεων τῶν μελῶν τοῦ Ἱερατικοῦ Σώματος τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, δεδομένων καὶ τῶν ὡς ἄνω γενομένων παραλείψεων ἐκ μέρους τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς μας Ἀρχῆς, καθότι τοῦτο θά πληγώσῃ τὰς καρδίας τῶν πιστῶν χριστιανῶν, ὅταν πληροφορηθοῦν ὅτι οἱ πνευματικοὶ ποιμένες τῶν διώκονται, διότι προησπίσθησαν τὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως καὶ κληρονομίας.

Ἐπὶ δέ τούτοις, ὑποσημειούμενος βαθυσεβάστως, διατελῶ,

Ἐλάχιστος ἐν Ἐπισκόποις

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Κυθήρων & Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ

† Ὁ Κυθήρων & Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ